

18 Σεπτεμβρίου 1834

Η Αθήνα πρωτεύουσα

Οι Τούρκοι βγήκαν από την Ακρόπολη και εγκατέλειψαν την Αθήνα στις 31 Μαρτίου 1833. Ένα χρόνο αργότερα, στις 18 Σεπτεμβρίου 1834, η πόλη ανακηρύχθηκε πρωτεύουσα της Ελλάδας. Στις 10 Δεκεμβρίου, εγκαταστάθηκαν ο βασιλιάς Όθων και οι αρχές. Η πόλη είχε τότε 12.000 κατοίκους κι όλες τις προοπτικές να εξελιχθεί σε μια πανέμορφη μεγαλούπολη. Με έξοδα των κατοίκων, οι αρχιτέκτονες Σταμάτης Κλεάνθης και Έντουαρντ Σάουμπερτ έκαναν ένα όμορφο σχέδιο που ο αρχιτέκτονας Λέων Κλέντσε κλήθηκε να βελτιώσει. Αυτός, όμως, μίκρυνε το πλάτος των δρόμων και σχεδίασε μια γραφική κωμόπολη ανάμεσα στην Ακρόπολη και του Φιλοπάππου. Η οδός Πανεπιστημίου γλίτωσε με πλάτος 32 μέτρα.

Το 1836, άνοιξαν οι λεωφόροι Αμαλίας και βασιλίσσης Σοφίας και έτσι σχηματίσθηκε η πλατεία Συντάγματος. Δέκα χρόνια αργότερα, ο βασιλικός κήπος απλώθηκε στη σημερινή έκταση του εθνικού κήπου. Η πόλη μεγάλωνε αργά αλλά σταθερά. Το 1856, ο πληθυσμός είχε φτάσει τους 30.000 και το 1889 ξεπέρασε τους 107.000. Όμως, οι καινούριες συνοικίες σχηματίζονταν χωρίς σχέδια και πρόγραμμα. Οι περίπου 125.000 πρόσφυγες από τη Μ. Ασία χειροτέρευσαν την κατάσταση. Κι ακόμα, κατά χιλιάδες συνέρεαν οι χωρικοί καθώς εκδηλώθηκε το μεγάλο ρεύμα της αστυφιλίας. Ο οικοδομικός οργανισμός της δεκαετίας του '60, όταν επιτράπηκε να κτισθούν πολυώροφες πολυκατοικίες και σε στενούς δρόμους, οδήγησε στη δημιουργία της τσιμεντούπολης.

Στη νέα πρωτεύουσα, δεν υπήρχε σύστημα ύδρευσης. Νερό έπαιρναν από τις βρύσες και τις πηγές. Θυμήθηκαν το αρχαίο Αδριάνειο υδραγωγείο που λειτουργούσε ως το 1730. Το επισκεύασαν. Χρησιμοποιήθηκε επί έναν αιώνα. Το 1925, το ελληνικό κράτος έκανε σύμβαση με την εταιρεία Ούλεν. Αρχισε να κατασκευάζεται το φράγμα της λίμνης του Μαραθώνα που εγκαινιάστηκε το 1931. Περιφερειακά έργα βοήθησαν ώστε να μαζεύονται στη λίμνη 41.000.000 κυβικά νερό. Το 1977 λειτούργησε το έργο της λίμνης Υλίκης και το 1981 το φράγμα του Μόρνου. Για περίπου δέκα χρόνια, οι ανάγκες καλύφθηκαν. Όμως, το χειμώνα του 1989/90, ξηρασία έπληξε την Αθήνα. Το καλοκαίρι του 1990 πέρασε με συνεχείς εκκλήσεις για οικονομία και με απαγορεύσεις καθώς, κατά μέσο όρο, χρειάζεται

ένα εκατομμύριο κυβικά νερό κάθε μέρα.

Στη νέα πρωτεύουσα, δεν υπήρχε δημόσιος φωτισμός. Όταν ο ήλιος βασίλευε, η πόλη βυθιζόταν στο σκοτάδι. Το 1835, ο δήμος έβαλε 15 φανάρια με λάμπες λαδιού σε κεντρικά σημεία. Ως το 1850, τα φανάρια έγιναν 200. Αντικαταστάθηκαν με φανάρια πετρελαίου κι, από το 1862, με λάμπες φωταερίου. Οι λάμπες πετρελαίου καταργήθηκαν, σταδιακά, ως το 1873. Από το 1889, άρχισε ο ηλεκτροφωτισμός της πόλης αλλά ως το 1915 ήταν ελάχιστος. Το 1926, τον ανέλαβε η ΗΕΑΠ (Ηλεκτρική Εταιρεία Αθηνών Πειραιώς) που βελτίωσε τον σταθμό παραγωγής ρεύματος στο Νέο Φάληρο και δημιούργησε τον σταθμό στο Κερατσίνι. Αργότερα, ο σταθμός στο Νέο Φάληρο καταργήθηκε και η πόλη άρχισε να παίρνει ρεύμα από το Αλιβέρι της Εύβοιας. Το 1950, δημιουργήθηκε η ΔΕΗ (Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού) κι όλες οι εταιρείες παραγωγής ρεύματος απορροφήθηκαν σ' αυτήν.

479 π.Χ.: Στη ναυμαχία της Μυκάλης, οι Έλληνες κατατροπώνουν τους Πέρσες, οι οποίοι αποχωρούν οριστικά από το Αιγαίο. Τα νησιά, το ένα μετά το άλλο, ελευθερώνονται. Τα περισσότερα θα ενταχθούν στην Αθηναϊκή συμμαχία που δημιουργήθηκε τον επόμενο χρόνο.

1739: Υπογράφεται η συνθήκη του Βελιγραδίου, με την Αυστρία και τη Ρωσία από τη μια πλευρά και την Τουρκία από την άλλη. Σύμφωνα με αυτήν, η Τουρκία πήρε το Βελιγράδι, τμήματα της Σερβίας, της Βοσνίας και της Βλαχίας, καθώς και εδάφη στη Μολδαβία και στην Κριμαία.

1860: Στον πόλεμο για την Ιταλική Ανεξαρτησία, στρατός 40.000 ανδρών της Σαρδηνίας υπό τον Τσιαλντίνι νικά θριαμβευτικά σε μάχη στρατό 4.000 παπικών. Μόνο 300 παπικοί σώθηκαν.

1914: Ο στρατηγός Φον Χίντεμπουργκ ονομάζεται αρχιστράτηγος των γερμανικών στρατευμάτων στο Ανατολικό Μέτωπο.

1961: Σκοτώνεται σε αεροπορικό δυστύχημα πάνω από την Βόρεια Ροδεσία ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, Νταγκ Χάμερσκελντ, ενώ προσπαθούσε να επιτύχει την παύση του πυρός ανάμεσα στα στρατεύματα του ΟΗΕ και τις δυνάμεις της Κατάνγκα του Κονγκό. Τιμήθηκε με το νόμπελ ειρήνης της ίδιας χρονιάς. Είχε γεννηθεί το 1905.

1975: Συλλαμβάνεται στο Σαν Φρανσίσκο η Πάτι κόρη του πολυεκατομμυριούχου Χιρστ, αφού είχε περάσει πάνω από έξι μήνες ως παράνομη - μέλος ακροαριστερής ομάδας ανταρτών πόλεων που αυτοονομάζονταν «Απελευθερωτικός Στρατός».

1989: Μετά από «διάλειμμα» 22 χρόνων, το Ισραήλ και Ουγγαρία αποκαθιστούν πλήρεις διπλωματικές σχέσεις.

2005: Στις γερμανικές εκλογές, οι χριστιανοδημοκράτες της Άγγελα Μέρκελ κερδίζουν

35,2%, έναντι 34,3% των σοσιαλδημοκρατών του Γκέρχαρντ Σρέντερ και αδυνατούν να σχηματίσουν αυτοδύναμη κυβέρνηση με τους Ελεύθερους Δημοκράτες (10,2%). Οι Πράσινοι έμειναν σταθεροί στο 8,1%, ενώ το νεαρό Αριστερό κόμμα πήρε 9,8%. Στις 22 Νοεμβρίου, σχηματίστηκε κυβέρνηση χριστιανοδημοκρατών σοσιαλδημοκρατών με την Μέρκελ πρωθυπουργό.

2014: Σε δημοψήφισμα, οι Σκοτσέζοι απορρίπτουν την απόσχιση της Σκοτίας από το Ηνωμένο Βασίλειο με 55,3%, έναντι 44,7% που ψήφισαν υπέρ της ανεξαρτησίας της χώρας.

Η 18^η Σεπτεμβρίου στον πολιτισμό

18 Σεπτεμβρίου 1905

Η Γκρέτα Γκάρμπο

Γεννήθηκε στη Στοκχόλμη της Σουηδίας στις 18 Σεπτεμβρίου του 1905 κι έζησε ως τις 15

Απριλίου του 1990. Το πραγματικό της όνομα ήταν Γκρέτα Λουίζα Γκούσταφσον. Έγινε η πρώτη, η μεγαλύτερη και η πιο αινιγματική star που πέρασε ποτέ από το χώρο της έβδομης τέχνης. Στην αρχή, δούλεψε για λίγο καιρό ως υπάλληλος. Νίκησε σε αγώνες γυναικείας κολύμβησης πριν να πάρει πτυχίο από τη Σχολή Δραματικής Τέχνης της Στοκχόλμης. Όταν ταξίδεψε στις Ηνωμένες Πολιτείες, το 1925, ήταν ήδη γνωστή στην πατρίδα της χάρη στον σκηνοθέτη Μόριτς Στίλερ, ο οποίος και εμπνεύστηκε το καλλιτεχνικό της όνομα: Γκρέτα Γκάρμπο. Ο δημοσιογράφος Μόρνταντ Χολ της πήρε συνέντευξη που δημοσιεύτηκε στους Τάιμς της Νέας Υόρκης, στις 24 Μαρτίου του 1929, ένα χρόνο πριν να απογειωθεί η καριέρα της με την ταινία «Άννα Κρίστι». Ο Μόρνταντ Χολ αποδείχθηκε προφητικός περιγράφοντάς την στην συνέντευξη ως «ερμητίσσα». Η αγαπημένη φράση ήταν: «Θέλω να μείνω μόνη». Κι αυτό έκανε.

Τον Οκτώβριο του 1929, η είδηση έκανε τον γύρο του κόσμου: «Garbo Talks!» (η Γκάρμπο μιλά)! Γίνονταν τα γυρίσματα της πρώτης ομιλούσας ταινίας, στην οποία πρωταγωνίστησε, μια διασκευή του θεατρικού έργου του Γιουτζίν Ο' Νιλ, «Άννα Κρίστι». Βγήκε στις αίθουσες τον Μάρτιο του '30 κι έσπασε τα ταμεία.

Στη διάρκεια της δεκαετίας του '30, πρωταγωνίστησε σε πολλές κλασικές πια ταινίες του Χόλιγουντ («Χριστίνα, η βασίλισσα της Σουηδίας», «Άννα Καρένινα» κ.λπ.). Το 1941, σε ηλικία μόλις 36 χρόνων, αποσύρθηκε οριστικά από τον κινηματογράφο. Πήρε την αμερικανική υπηκοότητα (1951) και έζησε μόνη αποφεύγοντας κάθε δημοσιότητα μέχρι και τις τελευταίες ημέρες της ζωής της. Το 1954 η Ακαδημία της απένειμε τιμητικό Όσκαρ για τη συνολική προσφορά της στην Έβδομη Τέχνη. Πέθανε στις 15 Απριλίου 1990.

1502: Στο τέταρτο και τελευταίο του ταξίδι στον Νέο Κόσμο ο Χριστόφορος Κολόμβος φτάνει στην Κόστα Ρίκα.

1819: Γεννιέται ο Γάλλος φυσικός, Ζαν Μπερνάρ Λεόν Φουκό, εφευρέτης του γυροσκοπίου. Πέθανε το 1868.

1851: Εκδίδονται για πρώτη φορά οι Νιου Γιork Τάιμς, που ιδρύθηκαν από τον Χένρι Τζάρβις Ρέιμοντ.

1970: Πεθαίνει σε ηλικία 27 χρόνων από υπερβολική δόση ναρκωτικών ο Αμερικανός κιθαρίστας και τραγουδιστής της ροκ, Τζίμι Χέντριξ.

2002: Στην πρωτεύουσα του Αζερμπαϊτζάν, Μπακού, παρουσία του προέδρων Γκαϊντάρ Αλίεφ, Έντουαρντ Σεβαντνάντζε (Γεωργίας) και Αχμέτ Σεζέρ (Τουρκίας) καθώς και του υπουργού Ενέργειας των ΗΠΑ, Σπένσερ Αμπραχαμ, μπαίνει ο θεμέλιος λίθος του αγωγού πετρελαίου που, μέσω Γεωργίας, θα καταλήγει στο λιμάνι Τσεϊχάν της Τουρκίας. Αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2004 με μελλοντική δυναμικότητα μεταφοράς ενός εκατομμυρίου βαρελιών την ημέρα. Είναι ο πρώτος αγωγός από την πρώην Σοβιετική Ένωση, στον οποίο δεν μετέχει η Ρωσία.

2006: Η 40χρονη Αμερικανίδα ιρανικής καταγωγής Ανουσέχ Ανσάρι γίνεται η πρώτη γυναίκα τουρίστρια στο Διάστημα. Πλήρωσε είκοσι εκατομμύρια δολάρια και εκτοξεύτηκε από το κοσμοδρόμιο Μπαϊκονούρ, με το Σογιούζ ΤΜΑ-9.

2011: Στους Πανευρωπαϊκούς αγώνες στη Βουλγαρία, οι και παγκόσμιες πρωταθλήτριες Αλεξάνδρα Τσιάβου και Χριστίνα Γιαζιτζίδου κατακτούν το χρυσό μετάλλιο κωπηλασίας στο διπλό σκιφ ελαφρών βαρών. Χρυσά μετάλλια κατακτούν και οι δίδυμοι αδελφοί Απόστολος και Νίκος Γκουντούλας στη δίκωπο καθώς και οι Στέργιος Παπαχρήστος, Γιάννης Τσίλης, Γιώργος Τζιάλλας και Γιάννης Χρήστου στην τετράκωπο άνευ πηδαλιούχου. Την ίδια μέρα, οι Λευτέρης Κόνσολας και Παναγιώτης Μαγδάνης κατακτούν ασημένιο μετάλλιο στο διπλό σκιφ ελαφρών βαρών ανδρών.

2022: Στα 82 της χρόνια, πεθαίνει η δημοφιλής ηθοποιός Μάρθα Καραγιάννη.